

PSEUDO HERMODACTYLVS.

decoctum vim habet purgandi: priuatim arthriticis tunc, cum humores defluunt, exhibetur. verum stomacho nimis quãdã aduersatur. Mox paulò inferius, sex tantum interiecit capitibus, de Ephemeris ita scribit. Ephemerum non venenum illud, sed quod Iris sylvatica nominatur, mista potestatis est, & repellentis, & discentis per halitum. hæc tunc Paulus. Ex quibus sanè palàm fit, non modò Hermodactylum cum Colchico nullam habere cognationem; sed etiam hæc in re plantè hallucinatum fuisse Serapionem, quem secuti ceteri Mauritanii, qui post ipsam libros conscripserunt, atque etiam ex nostris plerique, qui superiore grate claruerunt, vt ceteri ceteros sequentes omnes in hanc erroris fossam incidere, & posteros hucusque in hunc pessimum & detestandum usum pertraxerunt. Iam itaque respiciant tum medici, tum seplary, qui Colchicum suis medicamentis, & catapotis inserunt, & ipsum iam non secus ac copulum euitent, vt pote quod, omnium probatissimorum autorum testimonio, mortiferum sit medicamentum. Quæ autem radix nobis hodie Hermodactylus dici possit, esli in commentariis nostris antea editis, decernere nequimus, nunc tamen veram Hermodactylis plantam, cuius hic imaginem expressimus, & vidimus, & consequi sumus, eximia admodum liberalitate clarissimi viri Augerij de Busbeke Flandri, qui illam Constantinopoli secum attulit, vbi continuo septennio apud Solimanum Turcarum Imperatorem, Ferdinandi Cesaris Oratorem egit. Illi itaque hanc plantam acceptam refero, quemadmodum & alias peregrinas complures, raras, novatas, pretiosas, & visu pulcherrimas, quæ quinquagenarium numerum exsuperant. Quod autem credam hanc stirpem legittimum

Hermodactylus
coniectura.

EPHEMERVM

gitimum esse Hermodactylum, duo potissimum mihi se offerunt argumenta; quod intelligam Constantinopoli eandem Hermodactylum appellari, quodque radices digui speciem referant, in quibus vnguium quoque imago spectari potest. Folia profert prelonga, binum dodrantum longitudine, & fortasse longiora, & porri aut hastulae regiae similia, sed longe angustiora. Breuiora vero sunt, quae circa radicem diffunduntur. Radices habet quatuor ex vna, & eadem basi emergentes, digitorum (vt diximus) figura, colore ex pallido rufescente, albis in summitate vnguibus, nullis circa se fibris. Nam quae spectantur fibrosae, circa radicem praescriptarum originem superiori parte capillares sese fundunt. Caulis è medio proflit tenuis, herbaeonica circumuectus, in cuius summitate oblongum prominet capitulum (storem videre non licuit) pyri figura, Ephemerici Colchici fere modo, minus tamen. Quo factum esse puto, vt Colchicum in Hermodactyli locum successerit imposturae dolis. Differt ab hac quam quidam in Italia Hermodactylum esse censent, quamque nos pseudohermoadactylum appellamus: Nec illud sanè hoc loco praereferendum duxi, quod Hermodactyli Aethiario, & Nicolao Myrsico, qui albi, & rubri Hermodactyli meminerit, nil aliud representant, quam Behen album, & rubrum Matronianis appellatum. Siquidem ex descriptione aureae Alexandrinae apud Nicolaum, & diamoichi antidoti apud Aethiarium id liquido constat. Sed non ob id dicendum est, Hermodactylum Pauli, & Serapionis idem cum illis esse: his namque alterius generis radix est, quae vim habet arietariam ad articulorum deflexiones praecipuan. Fuchsius medicus aetatis nostrae celeberrimus, in libro de compositione medicamentorum,

Fuchsius de-
 ceptus.

Alfines confi-
deratio.

Alfine ea nimirum herba est molliuscula, quae Hetruscis Centone, alijs verò Pajarina, alijs Pizga gallina, alijs Centonice vulgò appellatur. Et quantum Dioscorides rram tantum Alfines representaverit; plura tamen eius reperitur genera, quae in maiora, & minora dividi possunt. Porro habentur quaedam Dioscoridis exemplaria, in quibus caput hoc legitur in calce libri secundi statim post Muris auricula mentionem. Sed nos, ut eo in loco latius diximus, hanc suam veram ac germanam sedem esse censuimus. Alfines meminit Galenus libro 6. simplicium medicamentorum, ita de eius viribus scribens. Alfine, aut Myos ota similem helixina facultatem obtinet, nempe refrigerantem, & humentem: est enim esentia aquae frigidae: quare & citra adstrictionem refrigerat. Quocirca ad feruentes phlegmonas, & mediocriter erysipelata competit. Haec ad eam Graecè, ut etiam Alfine Latine dicitur: Italicè, Centone, & Pajarina: Germanicè, Huenerdorn, & U gel kraut: Gallicè, Mouronem.

Alfines vites
ex Gal.

Nomina.

LENS PALVSTRIS.

φάρμακός ἐστὶ τῶν τάλαιων.

LENS PALVSTRIS. CAP. LXXXIII.

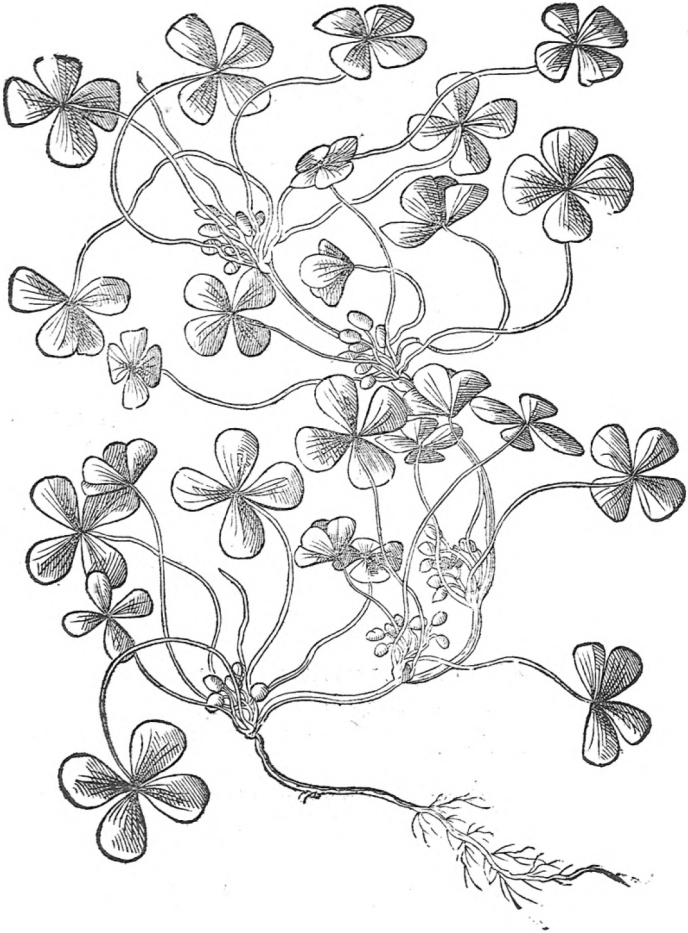
Lens palustris inuenitur in aqua non fluente, muscus lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ. Propter quod conuenienter collectionibus, igni sacro, & podagris illinitur per se, & cum polenta glutinat & prociencia puerorum intercaea.

Palustris lens, quam officinæ, & herbariorum vulgus Lenticulariam appellant, notior omnibus est, quam ut pluribus describi mereatur. Ea plerunque stagnantibus aquis innatat, usq; præsertim, que vrbes, & oppida circum. Folio crescit rotundo minuto, lenticula simili, paruo, ac tenui inherens capillamento. Hæc si, ut quandoque fieri solet, aquarum inundationibus & residendis aquis in fluentes transferatur, simul ac littoribus inhererit, mirum in modum propagatur. Nam subnatis quibusdam capillamentis, que radicis vices præstare videntur, sese terre committit, & subinde adolefcens, tandem crescit in plantam aquaticam sisymbrio haud similem. Id quod naturæ operum indagatores non sine admiratione obserauerunt. Magnificam quidam pumila huiusce plantulæ stillatitiam aquam, ad internas viscerum inflammationes, & ad pestilentes febres. Quinetiam eandem præferunt ad oculorum ruborem & palpebrarum phlegmonas, & ad mammarum, & testiculorum collectiones, antequam augeantur: nanque illa non obscurè fluentes humores repellit. Herba ipsa recens ex aquis allata & fronti adhibita, capitis dolores mulcet, vbi à calore prouenerint. Vesuntur ea aseres, & anates magna voluptate, ac pariter gallinæ, vbi ex aquis exempta, surfuribus admisceatur. Eæ & alia planta in palustribus quoque nascuntur, quam palustrem quoque lentem appellare libuit, à feminis figura. Hæc caulem gerit aque repentem, angulosum, à quo per interualla plura cateruatum oriuntur folia, longis, ac tenuibus pediculis nitentia, que quaternis, eructis in modum sese pandunt; rotundo cacumine. Semen præfert in vaceni modum in ipso caule, intra foliorum pediculis, lentium ferè effugie, non tamen adeò, ut in lente compressum, subnigrum, & longiusculis pediculis appensum, densum, durumq;: Ego hæc plantam acceptam refero Iacobo Antonio Corufo. Lentis palustris non nisi temperamentum prodidit Gal. libro 8. simplicium medicamentorum, vbi sic inquit. Lenticula palustris humida, frigidaq; temperaturæ est, vtriusque ex secundo quoadmodum ordine. Que lens palustris Latinis, φάρμακός ἐστὶ τῶν τάλαιων Græcis vocatur: Arabibus, Abaleb, seu Thaleb: Italics, Lente de i paludis; Germanis, Vasser linsen; Hispanis, Lenteya dell'agga; Gallis, Lenticule de mer.

Lentis palustris confid.

Facultes et Gal.

Nomina.

Αΐζων μαγε

SEDVM MAIVS.

CAP. LXXXIIIIL

a Meum legit
tantum. Sicut
sunt in
oculorum lip
pitudine, vt
Cap. 98. Sicut
autem legi
tur sanguinis
vitis conce
pit.

Semperuium magnum ideo nominatur, quoniam perpetuo folia uireant. cuius caules cubiti alti tudinem implent, interdum excedunt, pingues, crassitudine pollicari, uirentes, characiz tithymali modo infecti: folia pinguis, carnosae, longitudine pollicari, in cacumine linguae similia, alia in terram connexa, alia in capite stantia inuicem, ita ut ambitu effigiem imitentur oculi. nascitur in montibus, et testaceis: supra domicilia etiam seritat. Eius uis refrigerare, adstringere. Medentur igni sacro, nomis, ulceribus quae serpunt, oculorum inflammationibus, ambustis igni, podagris per se, & cum polenta illita folia. Succus capiti in doloribus, cum polenta, aut rosaceo perfunditur: datur in potu contra phalangiorum ictus, dysenteriam, aluique profuuium: teretes tineas potus in uino excutit: subditus in uellere, mulierum abundantiam sistit. Succus oculorum lippitudinibus, sanguinis uitio conceptis, inungitur.

SEMPERVIVVM MAIVS.

A' *si quis parvis.*

SEDVM MINVS.

CAP. LXXXV.

60 **S**empervivum paruum in petris, parietinis, & maceris, necnon ³ ferobibus opacis nascitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus, crebro foliatis: exilibus foliis ^b, rotundis, pinguibus, mucronatis: caule a medio emicante, palmum alto, umbellam, herbidosq; flores ^c, & tenues gerente. Folia eisdem cum priore viribus praedita sunt.

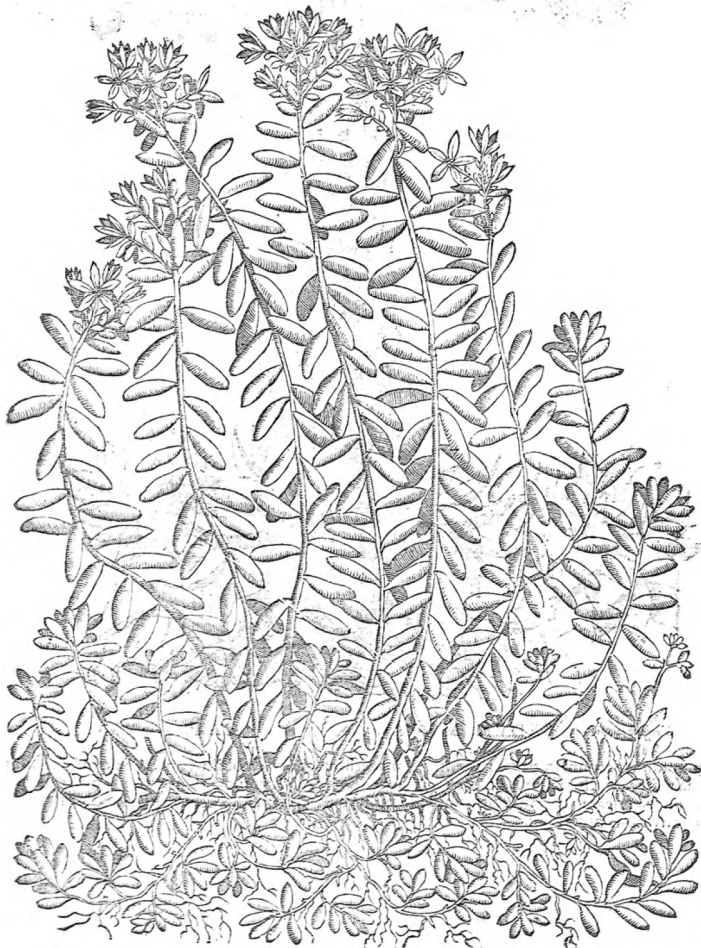
a Car. addit.
 in *recepto*. i.
 in *lepuichris*.
 b Car. legit.
macra. i. lon-
 ga.
 c Ori. *ααα*.
 αα d. multos.

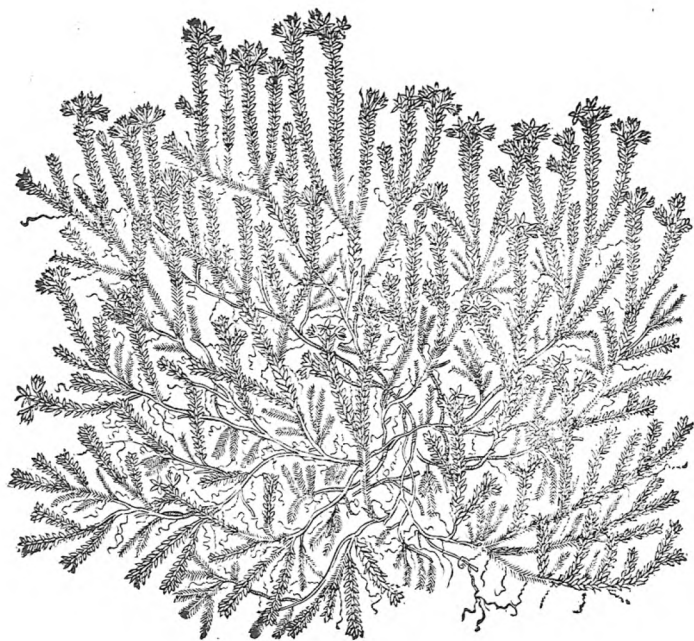
Tertium videtur semperuii genus, quam aliqui andrachnen agriam, aut telephion vocauerunt, Romani illecebram, pusillis, crassioribusque foliis, hirsutis, portulacæ proximis. nascitur in saxis, Vis ei excalearia, acris, exulcerans. illita cum axungia strumas discutit.

Sedi genera
& conidi.

Ex tribus Sedi, sive Semperuii generibus, quæ hoc loco à Dioscoride pinguntur, primum, & alterum omnibus nota sunt. Vtrumque officinis Semperuium appellant, addita maioris, & minoris differentia. quarum non desunt, qui minus Vermicularem, Crasulamque herbam vocent. Minoris duo videntur genera. Alterum, cuius Dioscorides meminit, foliis crassioribus, longioribus, variis, facie nucleis pinctis à putaminibus repurgatis similibus, unde quibusdam vulgo etiam Pignola dicitur. Caules fert tenues, pluresque: in quorum cacumine flores exeunt herbacei, seu subcandidi, umbellæ àiuulæ modo. Alterum foliis brevioribus, angustioribus, copiosioribusque: floribus minutis, eodem orâne procedentibus. Hoc marem, illud feminam recentiorum quidam existimant. At tertium, quod mihi tandem incomptum extitit,

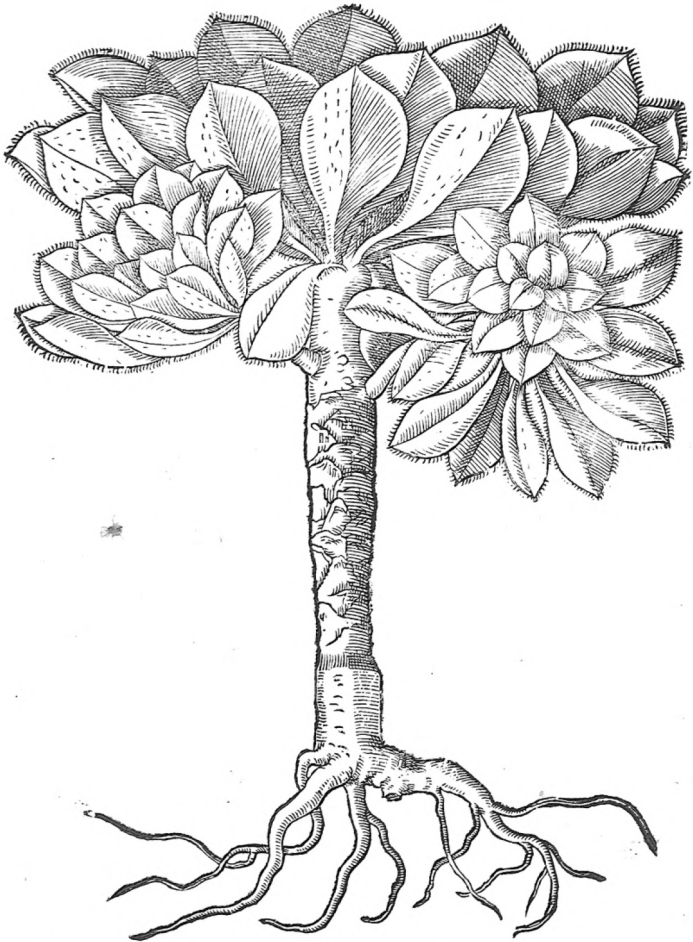
SEMPERVIVVM MINVS.

cum vsque adeo exalciat, ut carnem exulceret impostum, à cæteris longè facultatibus diffidet. Huius varia in Dioscoridis codicibus legitur historia: cæterum nos Aldinum exemplar secuti, hinc ea abdicavimus, quæ adu'terina censentur. Nec desunt qui crediderint, tertium hoc Dioscoridi esse spurium, quod duorum tantum meminert Galenus. Veruntamen
 50 T'phis hoc anno tertium Sedi genus, gustu sanè acerrimo, adeo ut linguam exulceret, ad me misit Lucas Chinus Forocorne liensis medicus rei herbaris peritissimus. qui illi plantæ hæc verba subiecerat, quæ hic referam eius humanitate frons. Visitur, inquit, in viridario Illustrissimi Ducis Florentiæ quoddam tenuissimum Sedi genus, gustu nihilò minus acri, quàm rannunculi omne genus. quod etiam in antiquis pascuorum parietibus, & saxorum vimis provenire conspexi. Hoc, meo iudicio, tertium est Sedum. Sed cum Dioscoridis verba hoc loco obscura sanè, & intellectu difficilia habeantur, tardius unquam alij plerisque, qui hæc simplicium facultate maximè delectantur, plurimum laboris impendi, ut tertium Sedum consequi possem, cuius folia inæstant hirsuta, & facie portulacæ similia. Cæterum cum postea attentius, diligentiusq; Dioscoridis verba perenderem, sic Latine sonare videntur. Est & tertium sedi genus, quod portulacæ respectu, folia edit pinguiora, densioraque, &c. Quibus cum hunc dederim sensum, qui, mea sententia, propriam Dioscoridis mentem explicat, tertium hoc sedum facile mihi sese obtulit cognoscendum, ut omnibus quoque idipsum enuncire haudquaquam dubitavimus, qui Germanam dictionem *Sasia densa*, non hirsuta exposuerint, interpretatiq; fuerint *σείδα τῆς ἀσασίας* ad folia portulacæ collata. Nam huiusce tertij sedi folia, portulacæ folijs comparata, ut densiora, crassioraque facillè veniunt. Hactenus amicus ille. cuius certè sententiæ non possum non adstipulari. quippe quæ doctissimis rationibus natar, & ipse sis apud me gravis testis. Sempervivi mentionem fecit Theophrastus libro 17. capit. 9. de plantarum historia, sic inquit. Sempervivo datum à natura est, quod humidum, virideque semper durare valeat. Folio carnosissimo, atque oblongo id consistat. Plantæ parietinis nascitur, necnon & in tegulis, cum terræ constituunt quoddam arenaceum factum est. hæc Theophrastus. Ceterum duas ARBORESCENSIS SEMPERVIVI platas, quarum imagines hic appingi curavimus, alteram, quæ maior & frutescens est Clarissimo Viro Augerio de Busbecke Flavro, qui eam Constantinopoli secum addidit: alteram vero Iacobo Antonio Cortusio viro optimo atque doctissimo, cui Corcyra allata est, acceptas refero. Sedi vires descripsit Galenus libro. 6. simplicium medicamentorum, his verbis. *Ανερον utrunque, tum minus, tum minus, desiccatur quidem leniter, quandoquidem & medicorum adstringit, omnis alterius vebenentis qualitatibus expers: quare in eo plus cæteris abundant essentia*

Sedi vires ex Gal.

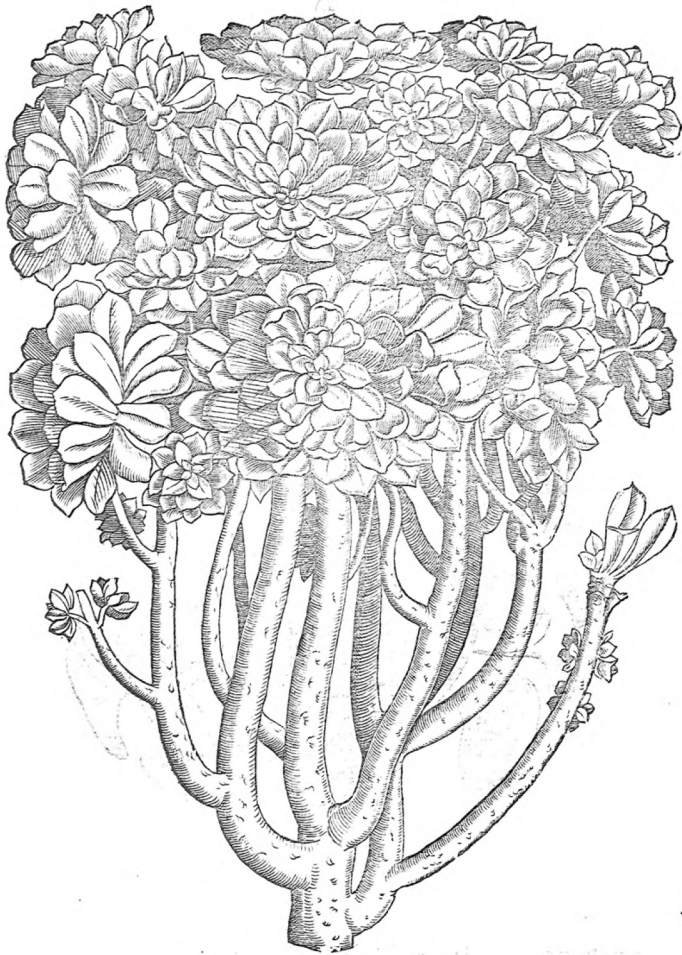

dat essentia aquea. Ceterum non mediocriter refrigerat: est enim ex tertio ordine, & recessu refrigerantium. Hinc etiam ad eryspelata, & herpethas, & phlogonias à fluxione natas accommodatur. Sempervivum sive Sedum maius quod Latini vocant, Greci ἀειβιον μέγα: Masritani, Beibahalalen, seu Hai alhalez: Itali, Sempervivum maggiore: Germani, Groß haußwurtz: Hispani, Sempervivua, & yerua puntera: Galli, Ioubarbe. Quod verò Greci ἀειβιον μικρόν, Latini Sempervivum, sive Sedum minus dicunt: Itali Sempervivum minore: Germani, Klein hauß wurtz: Galli, Ioubarbe petite. Quod denique Greci ἀειβιον εἶδος τρίτον Latini Sempervivum sive Sedigenus tertium appellatur: Arabibus, Alfebram, Handrahbara, & Tilafon: Italis, Sempervivum terzo.

Nomina.

60

SEMPERVIVVM ARBORESCENS ALTERVM.

Κοτυλάδα.

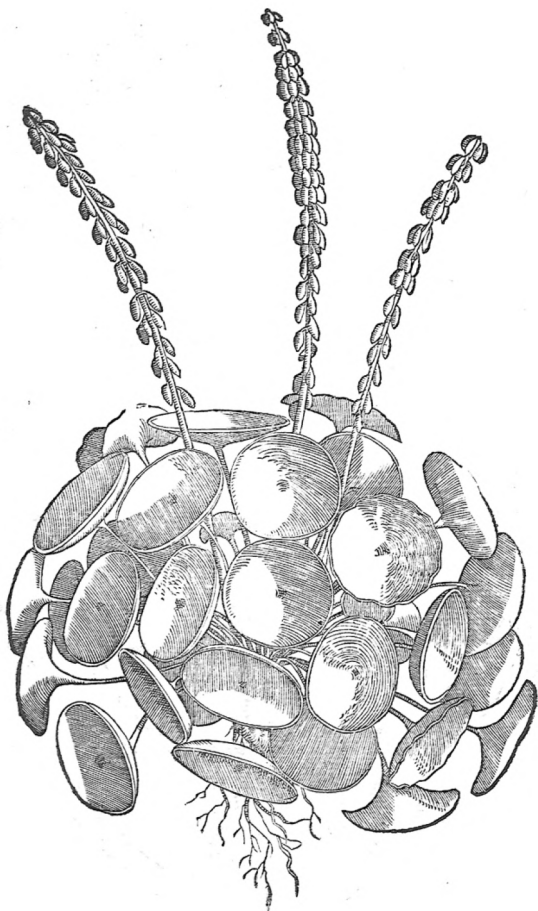
UMBILICVS VENERIS.

CAP. LXXXVII.

Cotyledon, siue umbilicus Veneris, folio est in acetabuli formam tornato^a, ineuidenter concauo, breui { in medio } cauliculo, in quo semen ineft: radice oliuæ modo rotunda^b. Succus cum uino circumlitus, infillatufve contra genitalia nudat: inflammationibus, facris ignibus, strumis, peritionibus, illitu auxiliatur: stomachi ardorem refrigerat. Folia cum radice comeia, calculos frangunt, urinam cient: hydropicis ex melle dantur. Herba utuntur ad amatoria.

^a περιβήτης, i-latenter ca- um. Conclu fa non legit Orb.
 ^b ταύτην ἐστὶ τὸν κύβου ὁ χρῆσις. Πυ- λω ἢ φύλλοι ἴσχυος.

UMBILICVS VENERIS.

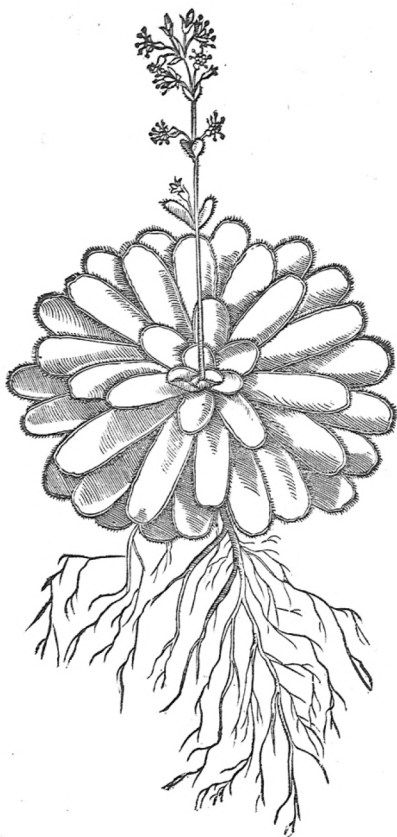
Rostandoy Erp. UMBILICVS VENERIS ALTER. CAP. LXXXVIII.

Est & alterum umbilici Veneris genus, cymbalion aliqui vocant, pinguibus foliis, latioribus, linguarum modo, densis circa radicem, medium oculi ambitum describentibus, vt in maiore semper uiuo, adstringentis gustus: cauliculo tenui, in quo flores & icmina hyperici: radice maiuscula. Facit eadem, quæ semperuium.

Umbilici Veneris utriusque confide

Vmbilicus Veneris, quem primo generi assignant, frequens nascitur in vniuersa serè Hetruria, saxis, & vetustis edificiorum parietibus. Huius folia, quod scilicet operculis similia sint, vulgò Senenses appellant Coperteinde. Alterum verò eius genus à quibusdam Cymbalion vocatum, vidimus primum in Forouliensium civitate Anshrie, in hortulo quodam excellentissimi medici Iuliani à Marostica Teruisiensis. Hanc porro plantam in pluribus montibus saxis inhaerentem inuenimus. Cui, meo quidem iudicio, omnes prorsus conueniunt notæ, quæ alteri umbilico Veneris tribuuntur. Ceterum apud Insulres officina legumine Coryledonis, siue umbilici Veneris loco herbam quandam in parietinis, & macerari: na-

UMBILICVS VENERIS ALTER.

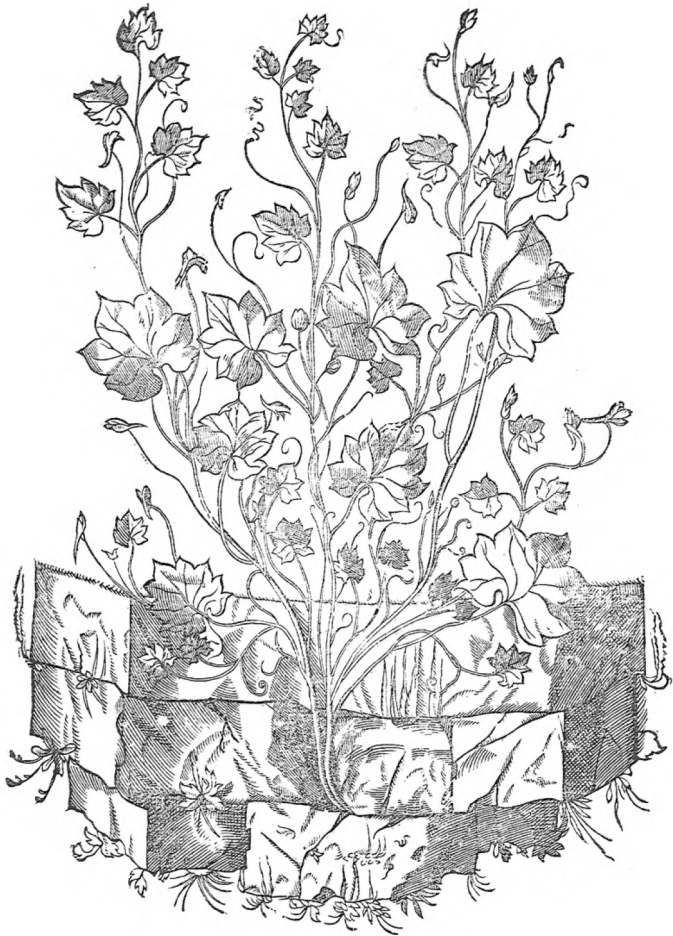

60 scentem vsurpant, que ex ijs eminet, & come modo dependet cauliculis numerosis, tenuibus, lentis, è quibus folia prodeunt
 bederacea, longis, tenuibusque pediculis nitentia, flosculis parvis, lutescentibus, qui è tenuissimis quoque pediculis emergentes,
 clavicularum modo sese implicant. Hanc forte, quòd CYMBALARIA vulgò vocetur, putant à cymballo corruptè nomen
 traxisse, & ideo verum Veneris umbilicum esse. Non desunt tamen vni herbaria periti, qui ijs pollere facultatibus hanc her-
 bam velint, quibus, & Cotyledonem, quorum opinioni ego haud refragabor. Atqui valere eam ad alba vteri profluvia,
 certo scimus, vbi herba ipsa recens pluries in acetarijs deuretur, (vt Itali solent) in ipsius cena principio: Fuchsius quoque,
 cuius viri aliqui eruditi pace dixerim, in hac re hallucinatus deprehenditur, quòd in paruo suo libro, in quo plantarum dum
 taxat imagines expressit, pro Vtrocumque umbilico Veneris eas nimirum plantas depinxerit, que nonnullis vulgò Fabaris, &
 Faba crassa appellatur: quas tamen prius in suo de Stirpiem historia commentario pro telephio ostenderat. Verum tam
 prima, quam altera eius opinio, ut dicam quod sentio, mihi plane reprobanda videtur. Quemadmodum & tertia eius sententia
 de eadem re sententia, quam non ita pridem protulit in eo libro de compositione medicamentorum, quem postremò auctorem
 excudit. Ibi enim putat Fuchsius Acetabulum alterum, sine alterum umbilico Veneris genus, esse Fabariam, quam vul-
 gus & Jeplasia Crassulam maiorem nominant. Sed quod is in magno verjetur errore, manifestum fit satis ex Dioscoride.

Officinarium
 error.

Fuchsi hallu-
 cinatio.

CYMBALARIA.

Quippe qui Cymbalaria, seu alteri Veneris umbilico, folia reddiderit densa circa radicem, quæ mediæ oculi ambitum descri-
 bant, ut in maiore semperno: cauliculum verò tenuem, in quo flores & semina hyperici. Quæ tamen notæ in Fabaria,
 aut Crassula maiore asserantur. Siquidem hæc folijs constat bortenjs portulacæ maioribus, quæ cum semperno nul-
 lam habent ferè similitudinem, nec oculi formam describunt; caulem præterea emittit crassum & firmum. radicibus deni-
 quiens. Coryleæon facultatis misg est, nempe humidæ, subfrigidæ, & cuiusdam obscure astringentis, & cum ea leu-
 monde curat: & maxime stomachi ardore pluvantis ac modum vile (si epispasma). Tutantur folia cum radice manduca-
 tur: Italicè, Umbilico di Veneris; Hispanicè, Scudetes; Gallicè, s. udes. Quæ vero κρωνάριον ἑρπετα Græcis, Vmbili-
 cum Veneris, & Acetabulum alterum Latinis appellatur.

Vmbilici Ve-
 neris vires ex
 Gal.

Nomina.

A. Martini.

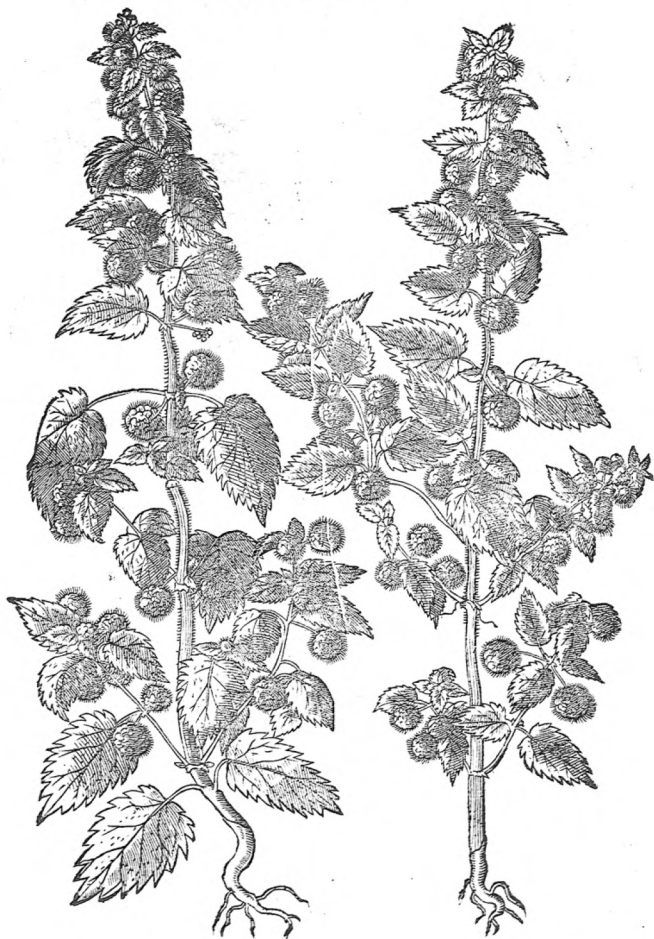
VRTICA.

CAP. LXXXIX.

Dvo vrticæ genera. Altera syluestrior, asperior: latioribus, nigrioribusque folijs: femine lini, sed minore. Altera non aequè aspera, minore femine: Folia vtriusque illita, canis moribus addito sale, medentur: gangranas, carcinomata, sordida vicera, & quæ cacaothe vocantur: item luxata, panos, tubercula, parouidas, suppurationesque sanant: lienosis cum cerato imponuntur: faciunt ad profuuiâ narium cum succo trita, & naribus indita: mentes citè eadem detrita cum myrrha, & impolita: proci dentes vulvas recentia contactu resillire cogunt. Semen potum ex passo venerem stimulat, & vulvæ ora patefacit: cum melle delictum orthopnoæ, lateris & pulmonum inflammationibus prodeit: thoracem expurgat. erodentibus medicamentis admiscetur. Cocta cum conchis folia aluum emolliunt, vrinâ mouent, inflationes discutunt: decocta cum pisana, vitia pectoris extrahunt: mulierum menses euocant, cum myrrha modico pota. Inflammatione turgentem vnam, garagaratus succus reprimat.

a Meib. 1472
 24974. i ten.
 uore femine.

V R T I C A L

V R T I C A I I.

Verticæ cōfid.

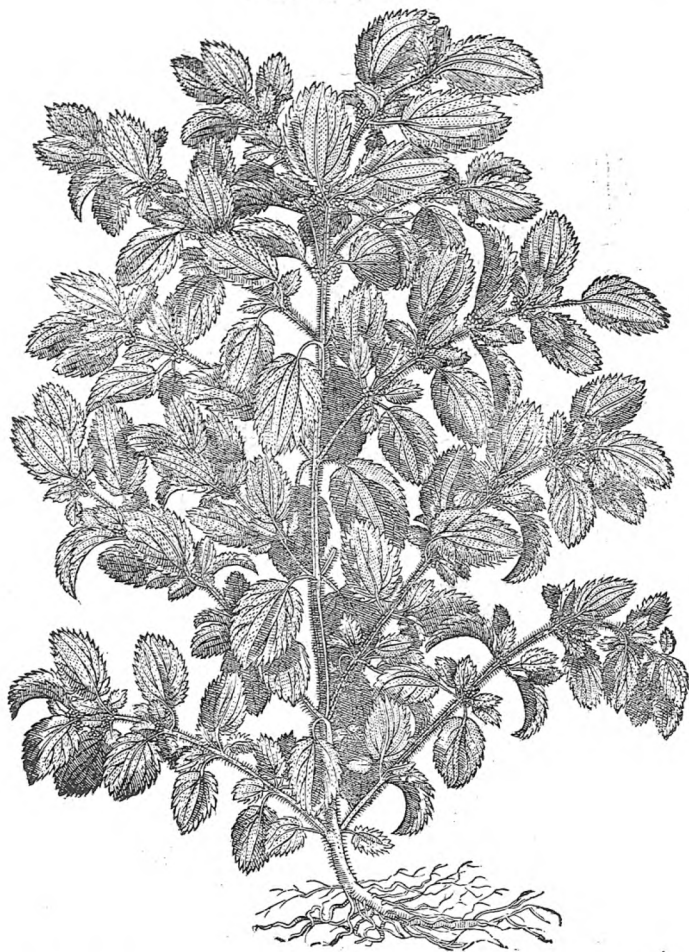
Verticæ adeo vulgaris notitiæ est, ut non modo interdum, sed etiam noctu in tenebris solo tactu ab omnibus facillimè cognoscatur. Proinde operæ pretium non est, ut hic pluribus eius faciem deponamus. Veruntamen ignorandum non est, quod etsi Dioscoridi duo tantum Verticæ assignentur genera, tria tamen in Italia reperiuntur. Siquidem præter Verticæ à Dioscoride traditas, alia est, quam aliqui sylvæfivæ appellant, cæteris acrior, & mordacior. Siquidem præter Verticæ caulisque omnibus & hæc nota. Verticæ vires memoris prædicat Galenus libro 6. simplicium medicamentorum, ubi sic inquit. Verticæ, & huius herbe tum semen, tum folia (nam hæc potissimum in usum veniunt) digerentis sunt siccitate adeo ut & phymata, et parotidas sanent. Sed & quiddam flatuosum obtinent, quo & Venæ extumulant, & maxime ubi cum musto semen bibitur. Porro quod non vehementer calfaciat, sed admodum tenuium sit partium, testimonio est crassorum, viscosorumque humorum ex pectore, pulmoneque eductio, tum quod partes, quas contigerit, pruriant. Cæterum trem autem medicè subacrit, dumtaxat abstergeredo, ac veluti titillando, non purgando. Et gangranosa, & canerosa, & perforata siccè, non tamen tantum habens caliditate, ut iam necricet. Et libro 2. de alimentorum facultatibus, idem de verticæ ita scribit. Verticæ, berberum agrestium vna etiam hæc est, tenuium partium vim obtinens. Iure itaque nemo ipsas

Verticæ vires
ex Gal.

60

ipsas

VERTICA III.

60 ipsa ut alimento vitur, nisi maxima prematur fame. Vitale autem est obsonium ac medicamentum, quod alium deicit. ha-
 etenus de vertica Galeus. Sed quoniam herba illa quam hodie herbarij *CARDIACA* nominant, nunc ob cognatio-
 nem, quam cum Vertica habere videtur, mihi in mentem venit; ideo non alienum puto, quod hic de ea quoque aliquid dis-
 seramus. Haec itaque vertica proxima est, tamen si folijs, quae prope terram prodeunt rotundioribus consistet, ranunculi mo-
 do per ambitum laciniatis. Ei caulis est quadrangulus, in quo bina utrinque folia paribus intervallis exeunt, oblonga, ver-
 tice similia, sed per ambitum serratora. Flores, qui in purpura albicant, vertice fatidis, de qua sequenti capite dicturi
 sumus, non dissimiles profert, minores tamen: qui verticillato ambitu marubij modo caulem circundant in ipso solorum ex-
 ortu. Radix in rubro pallefcit, alijs pluribus parvis radicibus adnatis. Provenit ubique iuxta semitas, circa sepes, &
 post virbum menia. Gustu sive aedeo amarescit, ut facile existimari possit ad secundum excalescentium ordinem, & ad
 tertium siccantium accedere. Praestat haec, ut recentiores quidam tradunt, ad cordis affectus, unde etiam apud vulgares no-
 men accepit. Medetur item convulsis, ac vesiculis. Obstructiones aperit, quas causa frigida induxerit: urinam cit, &
 menses. Pectus a pituita detergit, & lumbrices necat. Ceterum in pulverem contrita, & cochlearis mensura ex vino hve
 fla, difficilè parientibus mirum in modum optinetur. Vertica sic Latina dicta ex Arabum Graecis nominatur: Arabibus, *H i-*
nure, *Vraith latum*, & *Angiara*: Italiae, *Ortica*: Germanis, *Nessel*: Hispanis, *Ortiga*: Gallis, *Ortie*.

Cardiaca hi-
 stor. & vites.

CARDIACA.

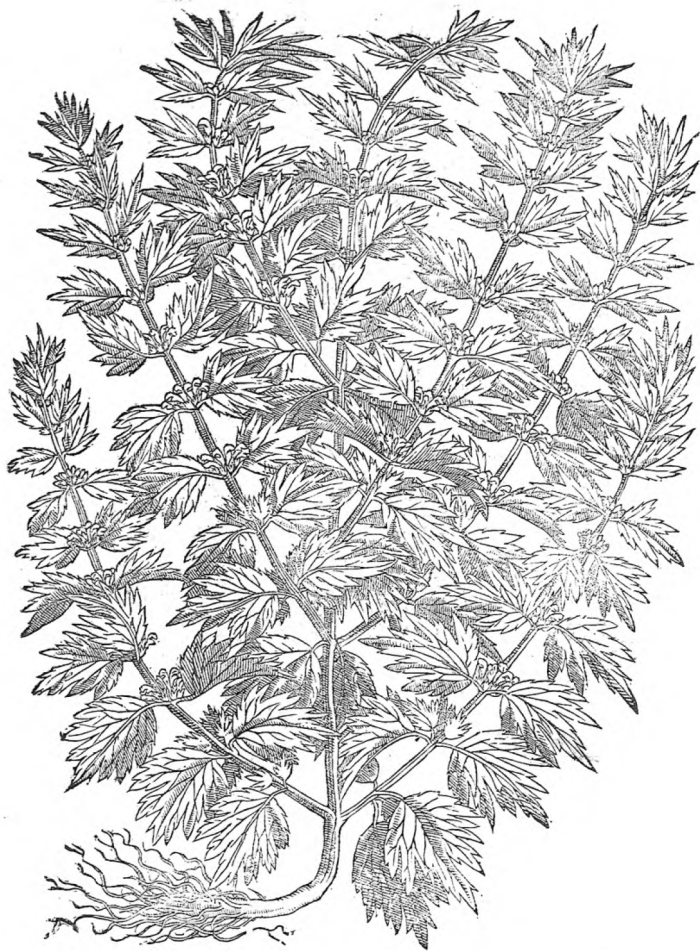

Tavola. 6. GALIOPSIS.

CAP. XC.

69

a Mell. iud.
 per d'aria,
 i. vehementer
 densa.

Galiopsis, frutex in totum caulem, & folia habet urticae, laeviora, & ² quae graevem odorem tria red-
 dant: flore purpureo, tenui. nascitur circa sepes, & edificiorum areas, ac semitas ubique. Folia,
 caules, semen, succusque, duritias, & carcinomata dissipant: strumas, panos, & parotidas discutitur.
 Oportet bis die tepidum ex aceto cataplasma imponere. & eius decocto fouere, ad putrescentia, gan-
 granas, & nomas, cum sale efficaciter illinuntur.

Galiopicos
 confida.

Galiopis eam equidem plantam crediderim esse, quam nos in Italia *Urticam fetidam* appellamus, qua ubique sepe
 provenit, in edificiorum areis, in plateis, iuxta semitas, & circa hortorum sepes, odore ingrato: unde & fastida co-
 gnomen advenit. Quandoquidem haec foliis, & caule constat urticae similibus, & tactu tamen non mordentibus: fieri
 item purporeis, tenuibusque. Hinc itaque fit, ut ij, mea quidem sententia, in errore versentur, qui putant *Galiopis* esse
 herbam

LAMIVM PLENTI

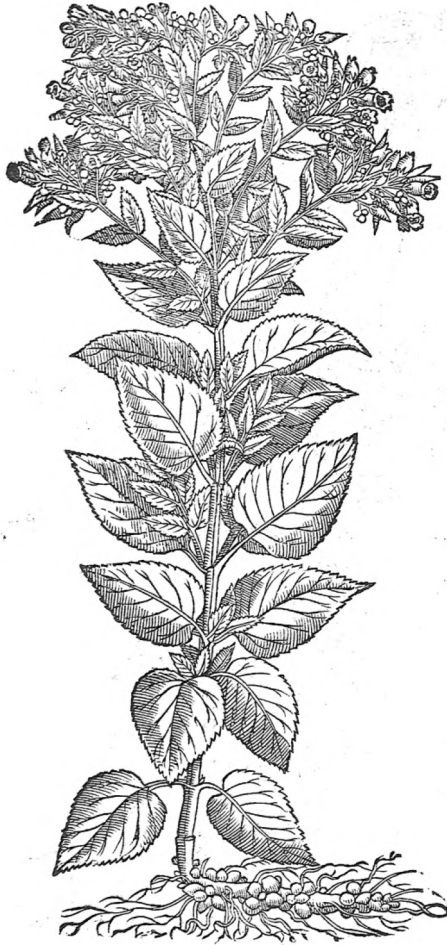
herbam illam vulgarem, quae officinis, & herbariorum vulgè Scrophularia maior, Millemorbis, Ferraria, atque etiam Castrangula dicitur: hoc fortasse argumento nixi, quòd ea flores edat, qui galeae similitudinem referunt. Sed eorum error ex eo, ut arbitror, aperte diluitur, quòd Scrophularia maior dicta folia non proferat viticæ admodum æmula, nec ea grati odore prædita sentiantur. Adde quòd huic radix subit magna, alba, vndique firmоста, vnde fortè Scrophularia nomen traxit, adeò notatu digna, ut non videatur verisimile, quòd eius faciem non depictam reliquisset Dioscorides, quando sensisset hanc herbam esse Galiosin. Huc etiam illud accedat, quòd illa ut plurimùm in scrobium marginibus, in riguis, & vltimis locis nascitur, non autem (ut Dioscorides inquit) circa sepes, & in edificiorum arcibus. In hac sententia fuisse inuenio Fuchsum, virum alioqui eruditum, qui à galea, cuius effigiem Scrophularis flores representant, hanc sibi nomen assignasse existimat. Id quòd mihi planè non videtur esse rationi consentaneum, quòd non sit ex more Græcorum, veterum præsertim, apud quos nulla verborum inopia fuit, ut ex Latinis, & Græcis dictionibus plantarum, & aliarum rerum nomina componant: galeam enim Græcum nomen non esse constat. Ex his igitur adducor, ut in hoc neque Fuchsi, neque alijs adstipulari possim, quorum potius sententiam ex suprà dictis reprobendam esse sentio. Est præterea alia planta Viticæ fastida non absimilis, quæ à lacteis maculis singula folia in longum procurreribus Viticæ lactea à nostris Senensis vulgè cognominatur, quam rectius fortè quis Galiosin dixerit, si à γάλα quòd vocabulum Græcis lac significat, Galiosin dictam esse statuat.

Opinio quondam reprobata.

Fuch. errat.

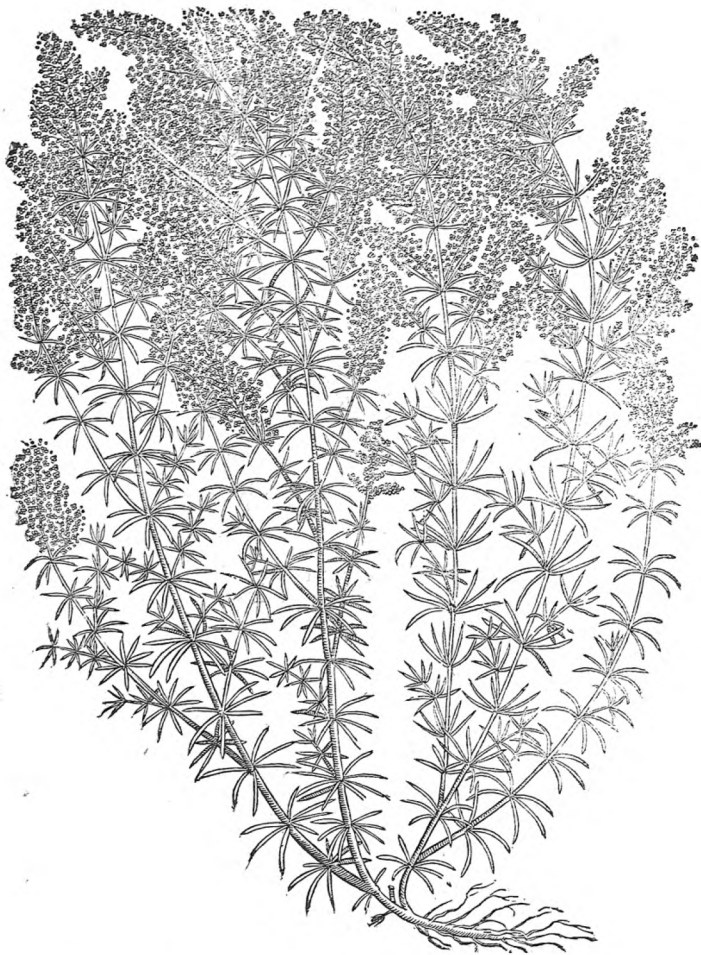
Viticæ lactea.

SCROPHULARIA.

fiat. Quòd autem res hæc ita esse possit, ex Dioscoridis ordine coniectura quadam colligi possit. nam quòd statim post
 Galiosm Galion descripserit, cui ex eo nomen inditum esse tradidit, quòd in cogendo lacte coaguli vicem expleat, videtur
 Lamium Pli- 60
 ni. innuisse, inter utrunque magnam esse nominis cognationem. Hanc itaque legitimum esse Galiosm quasi affirmare non du-
 bitarem, nisi Plinius libro 22. cap. 14. eam Lamium appellari prodidisset, laudibusq; extulisset album, quòd habet
 in medio folio, ad sacros ignes, & foliorum reliquum cum vniuersa planta, addita mica salis, ad contusa, incussa; ad am-
 busta, strumas, tumores, podagras, & vulnera. Quibus sanè Plinij placitis decernere cogimur, primam, quam Vriticam for-
 tidam diximus, esse Galiosm; alteram verò Plinij Lamium. Sed si sustinere velimus hanc secundam esse veram Galiosm
 denter errasse deprehendatur. Ceterum quamvis ex rationibus superius adductis perspicuum, ni fallor, factum sit, SCRO-
 PHULARIAM non esse Galiosm; ea tamen viribus pollet non contemnendis. namque eius radix strumas, & hæmorrhoidas
 sanat. In quem vsum radix effoditur autumnali tempore, & repurgata tunditur cum recenti butyro, operculatoq; sicili
 in viginoso loco reponitur, ubi dimittitur per quindecim dies. Deinde lento igne butyrum illud liquefit, & percolatum af-
 feruatur, quo prædicti morbi vtilissimè illinuntur. Planta, quæ Græcè γαλιόλις, Latine item Galiosm, Vritica labeo, &
 Vritica fatiada nominatur: Italicè, Ortica fatiada: Hispanicè, Ortiga muerta.

GALION.

T. 4. 10.

GALION.

CAP. XCI.

60 **G**alion nomen ex eo trahit, quod in contrahendo lacte, coaguli vicem implet. ramulum, foliumque habet aparinae simillimum, rectum: florem in cacumine luteum, tenuem, densum, copiosum, odoratum. Flos igni ambustus illinitur, & sanguinis profuua sistit. Cerato rosaceo galion admiscetur, infolatum vsquedum albefcat, & sic lassitudines reficit. Radix venerem concitat. Nascitur in palustribus.

Galium ubique copiose nascitur prope sepes, & secus vias, folijs aparinae minoribus: flore tenui, spicato, partim Galij confid. lateo, partim albo. Verum non propterea omnibus nota est vis, quam coagulandi lactis habet: nam si ea partibus immorisset, non minus apud eos huius herbae inuasiuisset vsus, quam cinnara apud Aethiopes: qui eius flore, ut dulcor facerent; caues euadat, tum ouillum, tum etiam caprinum lac coquunt, ac fessant. Galio vires reddidit Galenus lib. 6 simplicium medicamentorum, sic inquires. Galium inde adeo nonnisi sortitum est suum, quod lac coagulet. Aesmile autem est aparinae.

Galij confid.

Galii vires ex

Gal.

est aparinae

Nomina:

est aparina, facultatem obtinens exicatoriam, & subacrem. Flos eius sanguinis profusius competere videtur, & combusis mederi. Est autem boni odoris, & coloris lactei. Huius herbe nomen Græcum γάλιον: Latine Galium, Galium: Italicum, Galio: Germanicum, Unser Frauen, Fuesstro: Hispanicum, Coia leche yerna: Gallicum, Petit minguet.

H^{er} p^{er} p^{ar}te.

SENECIO.

CAP. XCII.

a Meum seu
22. s. ferum.
l. Cor. s. i.
701 22. i. in
partibus.

Senecio cauliculo est cubitali, subrubro: foliis continuis, per extremitates erucæ modo diuisis, sed minoribus multo: luteis floribus, qui celeriter dissecti uanescunt in pappos. Nomen uerò sibi uendicauit, quoniam flores capillorum ritu canescunt. radice superuacua. Nascitur maximè in maceris, & circum oppida. Folia cum floribus refrigerant: quare illita cum uini modico, uel per sese, testium & sedis inflammationes sanant: quin & ex manna thuris medentur, cum reliquis uulneribus, tum iis quæ nerui acceperunt. Illiti per se cum aceto pappi, idem munus præstant: uerùm recentes epoti, strangulant. Totus caulis, si coctus in passo potui detur, stomachi dolores à bili contractos per sanat.

SENECIO.

Senecio

Senecio, quæ Græcè Erigeron dicitur, aliquibus vulgò Cardoncello, alijs verò spelticlosa vocatur. Planta est vulgaris
 60 notissima. Cauliculis exiit (ut Dioscorides inquit) subrubentibus: folijs laciniatis, eruce amulius, minoribus tamen, &
 asperioribus: poribus luteis, qui desiccantes in pappos abeunt. Nascitur passim, adeò ut etiam super vrbem mania, &
 in parietinis proveniat. virescit anno toto, & quolibet ferè mense floret. Ideoq; non desunt, qui hanc quoque vocent no-
 stro Idiomate, Flore d'ogni mese. Hanc herbam Otto Brunfelsius esse Verbenacam supran. magno & aperto errore existima-
 vit. Videtur etiam Senecionis esse genus herba, quam Germani DIVI IACOBI FLOREM appellant. Namque &
 ipsa folia fert Eruce sylvestris annula, per ambitum laciniata, nigricantia, amaro sapore, quæ anteaquam caslem edant, hu-
 mi procumbunt. caulis illi est sesquicubitalis Artemisie similis, à medio ramosus succulentusq;. Flores aureus Buphrisbal-
 minor, qui tandem flaccescens in papposam evolat lanuginosa. Radice nititur brevis, & fibrata. Floret Julio, & Au-
 gustò. Nascitur in campestribus inculto solo. Sunt qui scribant Senecionem proficere plurimum ad alba vteri profluvia, si in ace-
 tarijs deovetur, at nos his haud facillè subscribimus, cum sciamus hanc herbam renoratos citre menses. Senecionis quam Bre-
 tarem mentionem fecit Galenus lib. 6. simpl. med. eius tantum facultatem referens his verbis. Erigeron, sive Senecio facultate-
 tem mitam obtinet, simul refrigeratorem, & modicè digerentem. Herba hæc Græcis Ἐριγέρων dicitur: Latine, Erigeron, & Se-
 necio: Italis, Cardoncello: Germanis, Creutz wurz: Hispanis, Bon varon: Gallijs, Senesjon.

Senecionis
conficatio.Brunfelsij et
100.Senecionis fa-
cultas ex Ga-
leno.
Nomina.

Θάλιτρον.

THALICTRUM.

CAP. XCIIII.

Thalictron folia coriandri habet, pinguiora paulò: caulem rutæ crassitudine, in quo foliis. *Quæ*
trita illitu antiqua ulcera ad cicatricem perducunt. Nascitur maximè in campestribus.

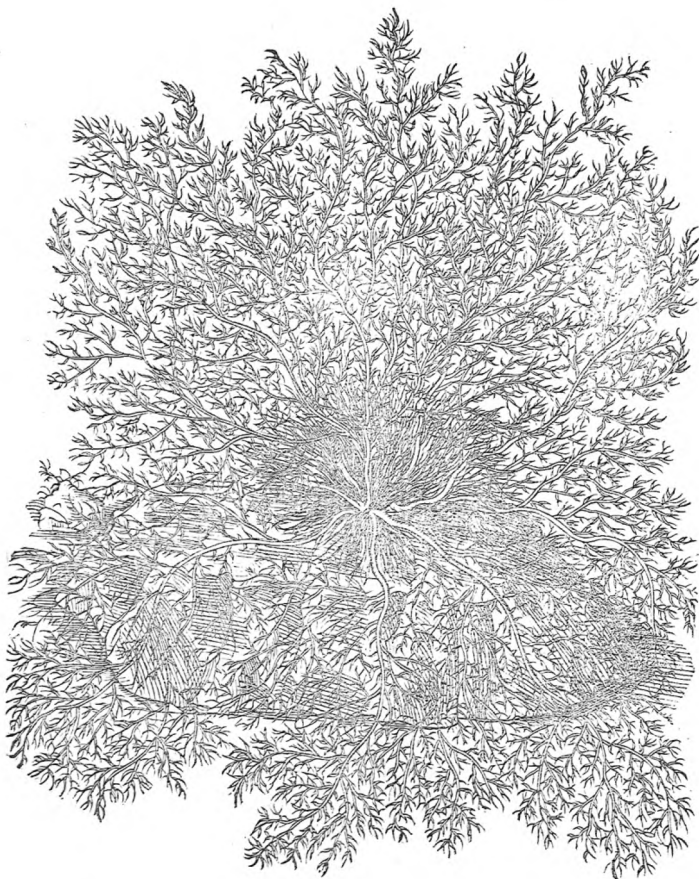
Thalictri con-
sideratio.

Thalictri vi-
res ex Gal.

Nomina.

Thalictron, si Ruellio; credimus, herbarij in Gallia Argentinam appellant, quòd argenteo micet coloratu, cæteris ho-
tis Thalictri picturæ adstipulantibus. Hæc (ut ipse scribit) inuenitur ubique, sæpe in campestribus, & maceris. Pe-
rùm cum mihi hæcenus non contigerit eam herbam videre, idcirco Ruellij sententiam non ausim probare, neque etiam refel-
lere. Thalictron Thalietron nominat Galenus libro 6. simplicium medicamentorum, ubi de eius viribus in hunc modum dis-
serit. Thalietrum folia habet coriandro, similia, caulem crassitudine rutæ. Vis ei inest exicatoria citra morsum: itaque
ulcera inueterata ad cicatricem perducit. Quod Greci Θάλιτρον Latini item Thalictrum, & Thalietrum appellant.

MVSCVS MARINVS, SIVE CORALLINA.

Dioscoridi.

MVSCVS MARINVS.

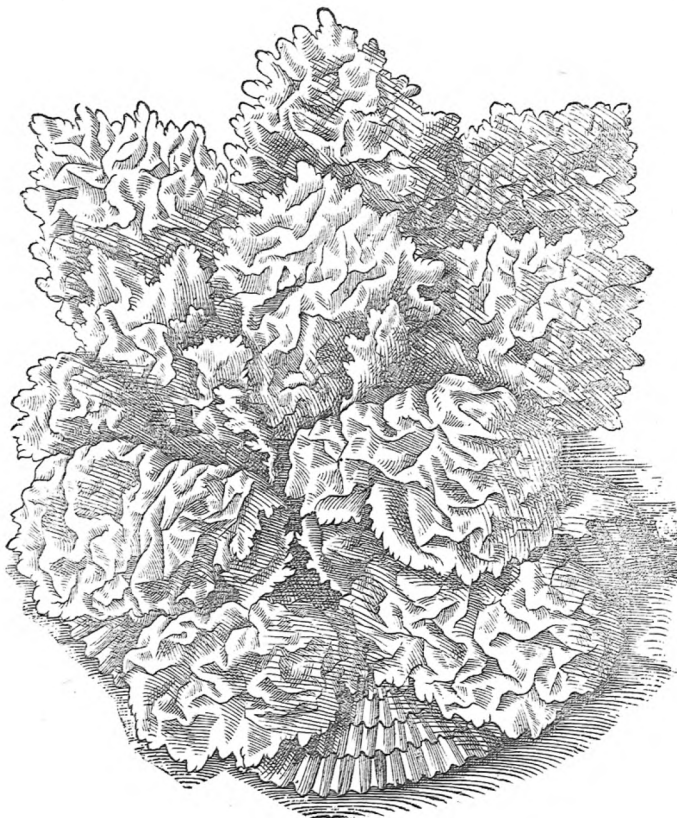
CAP. XCIII.

Marinus muscus nascitur in scopulis, testaccisq; haud procul à mari, gracilis, capillaceus, caulis expers. Praecipua ei ipsissandi uis, & collectiones cohibendi, & podagras, quas refrigerare opus sit.

Non possum eorum non probare sententiam, qui dicunt Muscum marinum eam capillaceam esse plantam, quam officinae corallinam appellant. Hanc circumforsavei in puluerem contritam in plateis vendunt ad puerorum vermes necandos, mirisq; laudibus efferunt. Quia in re nimirum ceteris praestat medicamentis: siquidem non modo interficit lumbricos, sed eos quoque eadem die expellit, magna saepe cum estantum admiratione, quòd quandoque visus sit puer, qui ex assumpta huius pulueris drachma centum vermes excreverit. Crediderim itaque Corallinam hanc esse muscum marinum, quod certò sciam, eam ab his reperiri, qui corallia expiscantur, coralliy, sicuti etiam scopulis, & piscium testis inherentem,

Musci marini
confer.
Corallina.

MVSCVS MARINVS ALTER.

eo sane modo, arbores muscus arboribus ipsis innascitur. Is vtiq; ceteris praefertur, qui corallij adnascitur, unde ei nomen. Probatur secundo loco, qui saxi adhaeret, colore rubicundo: ceteris vero improbat. Sed maximum numerum hac poltere facultate non notare veteres: quandoquidem usquam apud ipsos legimus marino musco in teraneorum veterum necari. Musci marini historia longe tamen ab ea diuersam, quam paucis perstrinxit Dioscorides profectus est Plinius libro 27. cap. 8. his verbis. Bryon marina herba sine dubitatione lactuca folijs simili, rugosa veluti contraria, sine caule ab ima radice exantibus folijs. Nascitur in scopulis maxime, testis; semis comprehensib. Praecipua significandi ei spissitudo; vis, & collectio est omnes inflammationesq; corroborandi, praecipue podagrae, & qui quid refrigerare cupit se, haec Plinius. cuius Musci imaginem hanc omnino esse censens, quam hic excudit curatissimus. Nec enim omnibus notis illi per bellè responder. Vitam plantam concha cuiusdam testis inhaerentem, misit ad me Patavio Iacobus Antonius Cortusius. Ceterum Marinus muscus iam mihi in mentem vocem plantam (si tamen plantam appellare licet) musco haud multo abstulilem, in fuminibus, & alijs dulcibus aquis nascentem, vividi colore, & sericiflanis serè modo villosam, qua Plinio libro 27. cap. 8. circa sinem conserva appellatur. nobis vero in Hetruria vulgò Lima. Hac cum Pliny testimonio ad osium fracturas praefertissimum sit medicamentum, praetermittere quidem non potui quin hic de ea Pliny verba adderem. Ille enim ita de Conserva meminit. Peculiaris est alpinis maxime fuminibus Conserva appellata à ferraminando, spangia aquarum dulcium verius, quam muscus aut herba villosa densitatis, atque fistulose. Curatum ea scio, omnibus serè estibus contrafracturas prolapsam ex arbor alta putatorem, circumdata universo corpori, aquam suam in se generibus quoties inarescit, & aequa est, utraque frigida. Siquidem & gustum adstringit, & calidus quibusvis illius, ea enitenter estigeret, & adiuuat. Id Graecis $\rho\upsilon\beta\epsilon\upsilon\sigma$ dicitur quod Latine Muscus marinus vocatur: Tal aleb, sine Thabel Arabibus, quibus tamen muscus is cum lente palusivi, confunditur: Italis ac officinis, Corallina: Germanis, Meerwies, seu Memochi: Hispanis, Malborquiana yerna: Gallis, Coralline.

Musci marini utres ex Gal. Nomina.

$\rho\upsilon\beta\epsilon\upsilon\sigma$ dicitur.

FUCVS MARINVS.

CAP. XCV.

$\rho\upsilon\beta\epsilon\upsilon\sigma$ dicitur
xlv. ex Plin.
i. eripitur
c. o. b. s. m. i.
xlv. aditran-
gentem.

Fhuci marini generibus, quoddam latum, & alterum^a sublongius, & rubens: tertium^b candidum, nascent in Creta, floridum valde, quod nulla corruptionis labe polluitur. Omnia uim habent refrigeratoriam, non podagrae modo, sed etiam inflammationibus, in cataplasmatibus efficacientes dedit. Hoc fucum quidam putant mulieres suum colorem mentiri, chani tamen sit raducula eiusdem nominis, qua seculo fatiant.

Fuci marini
hii. ex Plin.

De fucio marino locutus est Plinius libro 13. cap. 23. ubi ita scriptum reliquit. Nascuntur in mari frutices, nomen quod Graeci vocant phycos, quoniam alga herbarum magis vocabulum intelligitur: hic autem est frutex. Et libro 26. cap. 10. Tria, inquit, Phyci thalassii id est, Fuci marini genera, latum, & alterum longius, quadantenus ut ensiterium crispis folijs, quo in Creta vestes tinguntur. haec enim Plinius. Ceterum cum Fuci genera mihi plane incomperie sint, quid de his dicam non habeo. Non tamen deest suspicio, quin Fucus marinus si alga non est, in eius saltem genere recenseri possit & debeat: nam Theophrastus non aliter Fucum marinum si alga non est, in eius saltem genere recenseri quod & Plinius alij in locis Fucum marinum algam vocant, ut etiam adnotavit Marcellus. Sed non ob hoc existimaverim, Fucum marinum eam vulgarem esse algam, in qua Veneti vasa vitrea recendant, ne inter vebendum sciam apud Latinos nomen inueniri. Alga species est, qua & Vlna dicitur, hoc tantum inter se differentes, quod hac palustris, lacustris, fluminatilisq; sit: illa vero tantum in mari proveniat. Quod discrimen illo vulgari versiculo inicitur.

Alga venit pelago, sed nascitur vlna palude.

Vnde etiam Virgilius libro sexto Aeneidis ita cecinit.

Tandem trans fluvium incolentes, vatemq; virumq;

Informi limo glaucaq; exponit in vlna,

Limosq; lacu per noctem obscurus in vlna,

Fuci marini mentionem fecit Galenus libro 8. simplicium medicamentorum, his verbis. Phycos humens etiam nunc;

& vires ex mari exemptus desiccatur, & refrigerat ordine secundo: habet enim quiddam modicè acerbum. Nominatur

Gracis $\rho\upsilon\beta\epsilon\upsilon\sigma$ dicitur Latine Phucus seu Fucus marinus: Italis Phuco marino.

Fuci marini
utres ex Gal.
Nomina.

Et libro secundo eiusdem.

Delitui.

Delitui.